

Planstrategi Lødingen kommune 2024 - 2028

Innledning

Lødingen kommune har en klar forventning om vekst og utvikling i årene som kommer. Det vil være vesentlig for kommunen som samfunn og organisasjon å «lene seg godt fremover».

Vi har mye å lære av historien vår og for å bevege seg fremover er det viktig konkretisere felles retning og felles mål. Kontinuerlig planlegging er en viktig del av kommunens rolle som samfunnsutvikler, og en viktig del av demokratiet

Sentrale spørsmål vi stadig må stille oss er:

- Hvor vil vi?
- Hvorfor skal vi dit?
- Hvordan skal vi komme dit?
- Hvem skal sørge for det?

Formål, rammer og medvirkning

Samfunnsutviklingen skjer, enten vi deltar i den eller ikke. Målet med planleggingen er å styre denne i ønsket retning i forhold til innbyggernes valgte politikk.

Planstrategien er et prioriterings og oversiktsdokument som setter rammer for kommunens planlegging i sittende kommunestyrets valgperiode. Denne planstrategien gjelder dermed frem til 2028.

Gjennom Lødingen kommune sin planstrategi klargjør vi hvilke planoppgaver kommunen skal gjennomføre for å legge til rette for den utviklingen vi ønsker i årene som kommer.

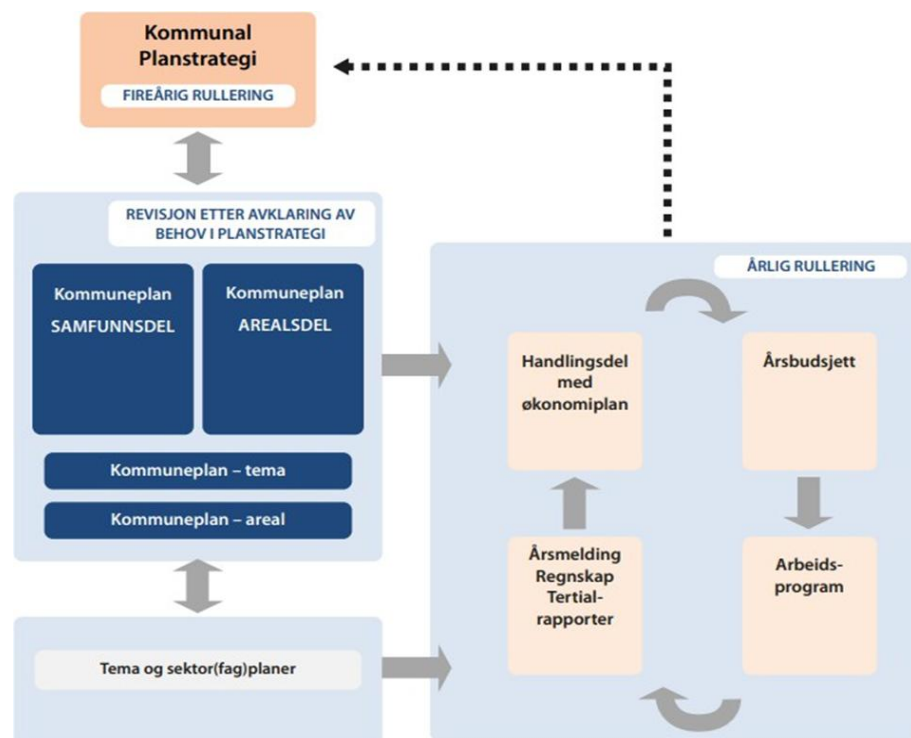
Planstrategien er også et verktøy for å gjøre opp status for utviklingen vår. Gjennom kunnskap om oss selv og forholdene i kommunen vår bruker vi planstrategien for å belyse hovedmålsettinger og hovedutfordringer på kort og lang sikt. Ut fra dette setter vi hva som er Lødingen kommune sine prioriterte mål for de neste fire årene.

Planstrategien skal drøfte utfordringer for den langsiktige samfunnsutviklingen, hjelpe oss med å sette retning og bidra til å avklare hvilke planoppgaver Lødingen kommune må prioritere i inneværende kommunestyreperiode.

I planstrategien tas det også stilling til om kommuneplanen skal revideres eller ikke. Planstrategien kan også omfatte en vurdering av kommunen sitt samlede planbehov i valgperioden. Endelig prioritering av planoppgaver vil skje gjennom rullering av økonomiplanen.

Hensikten med planstrategien er å prioritere kommunedirektørens oppgaver. Kommunedirektøren vil ikke iverksette utredninger eller planoppgaver som kommer i konkurranse med det som er vedtatt i planstrategien.

Det er krav til samarbeid med statlige og regionale myndigheter og nabokommuner, og i planstrategien skal vi ta hensyn til regional og nasjonal politikk. Retningslinjer og forventninger til kommunal planlegging fra overordnede myndigheter er derfor lagt til grunn for arbeidet.

Styringsverktøy for fremtida

Lødingen sitt plansystem Planene i Lødingen kommune skal legge til rette for gjennomtenkte og velbegrunnede beslutninger. Plansystemet skal være oversiktlig, og det skal være enkelt å få informasjon om, og å delta i kommunens planprosesser.

Kommuneloven er et vesentlig grunnlag for arbeidet med Lødingen sine styringsverktøy.

Formålet (formålsbestemmelsen i § 1-1) med loven er at den fremmer det kommunale og fylkeskommunale selvstyret og legge nødvendige rammer for det. Loven legger til rette for det lokale folkestyret og et sterkt og representativt lokaldemokrati med aktiv innbyggerdeltakelse.

Loven legger til rette for at kommuner og fylkeskommuner kan yte tjenester og drive samfunnsutvikling til beste for innbyggerne. Loven legger også til rette for kommunenes og fylkeskommunenes utøvelse av offentlig myndighet.

Videre bidrar loven til at kommuner og fylkeskommuner er effektive, tillitsskapende og bærekraftige. Dette innebærer at kommunene er egne rettssubjekt, som tar avgjørelser på eget initiativ og ansvar.

Begrensninger i kommunenes selvstyre krever dermed hjemmel i lov. Dette er en vesentlig grunnforståelse også ved utarbeidelse av planverket vårt. Kommuneplanen er kommunens øverste styringsdokument. Den angir det overordnede og langsiktige målbildet for Lødingen og skal gi retning til utviklingen.

Kommuneplanen har en samfunnsdel (KPS) og en arealdel (KPA), som sammen skal ivareta både kommunale, regionale og statlige mål, interesser og oppgaver.

De to delene kan utarbeides hver for seg som to adskilte prosesser i henhold til plan og bygningsloven. Andre planer skal aktivt forholde seg til målene i kommuneplanens samfunnsdel og bidra til å gjennomføre målene den setter. KPS inneholder overordnede mål for den langsiktige utviklingen i Lødingen. Den skal synliggjøre de strategiske valgene og peke ut satsingsområder. KPS er kommunens overordnede styringsdokument som alle andre planer skal utgå fra. Det betyr at alle nye strategier, temaplaner og handlingsplaner som vedtas i kommunestyreperioden skal vise hvordan de bidrar til å oppfylle de

overordnede visjonene og målene i KPS. Der KPS detaljeres gjennom samfunnsplaner, detaljeres KPA blant annet gjennom kommunedelplaner og område- og detaljreguleringer.

En verdiskapingsstrategi er en del av KPS, og skal vise sammenhengen mellom mål og strategier i samfunnsdelen og ønsket strategisk retning i utviklingen. Den fungerer som en bro mellom kommuneplanens samfunnsdel og kommuneplanens arealdel. Kommuneplanen skal ha en handlingsdel som angir hvordan planen skal følges opp de fire påfølgende årene eller mer, og denne revideres årlig.

I Lødingen kommune utgjør økonomiplanen med årsbudsjett kommuneplanens handlingsdel. Her fremgår det hvilke tiltak som skal prioriteres og finansieres for å oppnå de langsiktige målene fra kommuneplanen.

Det går altså en rød tråd fra planstrategien, gjennom KPS til budsjettet, fordi det er her visjonen og målene konkretiseres i tiltak og forankres gjennom finansiering.

I tillegg til kommuneplan og økonomiplan utarbeider kommunen en rekke andre sentrale planer på ulike temaområder og for ulike sektorer. Lødingen kommune opererer med tre ulike plantyper: strategier, temaplaner og handlingsplaner.

Strategi er et overordnet plandokument som beskriver et utfordringsbilde, setter ett eller flere hovedmål og peker ut overordnede veivalg for å nå målene. Strategier skal stake ut veien videre, men uten å peke på konkrete tiltak. En strategi skal kunne leve lenge og ikke måtte endres ved små justeringer, og den vil være særlig egnet der det skal innledes et nytt arbeid på et prioritert felt. Målene bør angi en retning eller intensjon, og bør også vise til en konkret, målbar tilstand dersom det er mulig.

Temaplan er et mer omfattende plandokument innen et detaljert temaområde hvor det er hensiktsmessig å utarbeide både mål og tiltak i samme dokument. Temaplan har også en beskrivelse av utfordringsbildet, og egner seg når det er behov for bredere drøfting og presentasjon av satsningsområder.

Handlingsplan er en mer detaljert plan som inneholder tiltak for å nå fastsatte mål, ofte knyttet til en overordnet strategi. Tiltakene beskriver de handlingene/ aktivitetene som skal gjennomføres for å nå målene. De bør være konkrete, entydige og tidsbestemte. Det skal også beskrives hvordan tiltak skal finansieres, og hvem som har ansvar for å følge dem opp.

Det er også viktig å ha bevissthet om hvilke planer det faktisk er behov for å utarbeide. Ettersom det er svært ressurskrevende å lage planer, er det viktig at kommunen har en klar bevissthet om behovet for nye planer. Ikke bare er det ressurskrevende å lage planene. Vi må også vektlegge å tilgjengeliggjøre planverket slik at sammenhengene kommer bedre frem. Dette er også et viktig grunnlag for tverrfaglig samhandling.

Nasjonale forventninger til kommunal planlegging 2023-2027

Regjeringen legger hvert fjerde år frem nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging for å fremme bærekraftig utvikling i hele landet. De nasjonale forventningene skal følges opp i fylkeskommunenes og kommunenes arbeid med planstrategier og planer, og kan gi grunnlag for innsigelser fra statsforvalteren. Nasjonale forventninger til planleggingen gir føringer for arealbruken og samfunnsutviklingen på regionalt og kommunalt nivå. I nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2023-2027 har regjeringen valgt fem overordnede perspektiver som utgangspunkt for 72 forventninger:

- Samordning og samarbeid i planleggingen
- Trygge og inkluderende lokalsamfunn

- Velferd og bærekraftig verdiskaping
- Klima, natur og miljø for framtida
- Samfunnssikkerhet og beredskap

Regjeringen viser til viktige utfordringer for kommunene fremover, blant annet med å nå bærekraftsmålene, om reduserte klimagassutslipp og bevaring av karbonrike arealer, ansvarlig forbruk, ressursbruk, bevaring av natur og naturmangfold og mindre ulikhet. I tillegg vil kommunene møte store samfunnsutfordringer som aldrende befolkning med større forventet omsorgsbehov og mangel på arbeidskraft innen ulike tjenesteområder i kommunene.

Kommunal- og distriktsdepartementet

Krav om lokal folkehelseoversikt i Lov om folkehelsearbeid

Alle kommuner skal ha en skriftlig oversikt over helsetilstanden i befolkningen, jf. folkehelseloven § 5.

Kommunene skal ha særlig oppmerksomhet på utviklingstrekk som kan skape eller opprettholde sosiale eller helsemessige problemer, eller sosiale helseforskjeller. Folkehelseoversikten skal inngå som grunnlag for arbeidet med kommunens planstrategi, og en drøfting av kommunens folkehelseutfordringer bør inngå i strategien, jf. folkehelseloven § 6.

Forskrift om kommunal beredskapsplikt

Forskriften krever at kommunen skal lage en helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse, i henhold til [forskrift om kommunal beredskapsplikt](#). Ut fra analysen skal kommunen vurdere hvilke forhold som bør tas med i planer og prosesser.

Statlige planretningslinjer

Statlige planretningslinjer brukes for å konkretisere nasjonalt viktige planleggingstema. Statlige planretningslinjer skal være tydelige på hvilke mål som skal legges til grunn for planlegging, og hvordan ulike interesser skal ivaretas og veies. Statlige planretningslinjer kan være både tematisk og geografisk avgrenset.

Gjeldende statlige planretningslinjer		
Tittel	Gjelder fra	Status
Rikspolitiske retningslinjer for vernede vassdrag	1994	Oppdateres i forhold til gjeldende lover. Det gjøres ikke innholdsmessige endringer.
Rikspolitiske retningslinjer for å styrke barn og unges interesser i planleggingen	1995	Oppdateres i forhold til gjeldende lover. Det gjøres ikke innholdsmessige endringer.
Statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning	2018	Opprettholdes uforandret.
Statlige planretningslinjer for differensiert forvaltning av strandsonen langs sjøen	2021	Nye retningslinjer fra 2021 som erstatter de fra 2011.
bolig-, areal- og transportplanlegging	2014	Kommunal- og distriktsdepartementet satte i 2022 i gang arbeid med å fornye de statlige planretningslinjene. Lenke

Regionale føringer

Fylkeskommunen har ansvar for å utarbeide regionale planer i samarbeid med kommunene. Og som kommunene, skal fylkeskommunen utarbeide egen planstrategi for hver valgperiode, som omfatter utviklingstrekk og utfordringer i Nordland. Nordland fylkeskommune vedtok regional planstrategi 23.10.2024.

Fylkeskommunen utarbeider regionale planer for ulike tema med prioriteringer og valg for utvikling i regionen.

I tillegg er en rekke regionale planer for transport og infrastruktur, kultur og samfunn, landbruk og klima, og regionale strategier for blant annet reiseliv, internasjonalt arbeid og digitalisering. Regionale planer skal legges til grunn for kommunal planlegging og kan gi grunnlag for motsetninger.

[Gjeldende planer og strategier i Nordland fylkeskommune.](#)

Nye lover som gir føringer for kommunal planlegging

Boligsosial lov Stortinget vedtok 12. desember 2022 en ny lov om kommunens ansvar på det boligsosiale feltet, også kalt boligsosial lov. Loven trådte i kraft 1. juli 2023. Loven skjerper kommunens ansvar for samordning og plikt til å ta boligsosiale hensyn i planleggingen. Ifølge § 5 peker på ansvar og organisering: Kommunen skal i sitt arbeid på det boligsosiale feltet sørge for samarbeid på tvers av sektorer og samordning av sine tjenester.

For øvrig skal kommunen samarbeide med andre offentlige aktører som kan bidra til arbeidet for vanskeligstilte på boligmarkedet. Kommunen skal ha en oversikt over behovet for både ordinære og tilpassede boliger for vanskeligstilte på boligmarkedet. Oversikten skal inngå som grunnlag for kommunens planstrategi etter plan- og bygningsloven § 10-1. En drøfting av kommunens boligsosiale arbeid bør inngå i strategien.

Kommunen skal i sitt arbeid med kommuneplanen etter plan- og bygningsloven kapittel 11 fastsette overordnede mål og strategier for det boligsosiale arbeidet.

Målene og strategiene skal være egnet til å møte de utfordringene kommunen står overfor med utgangspunkt i oversikten nevnt i første punktum.

Vanskeligstilte på boligmarkedet er personer som ikke har mulighet til å skaffe seg og/eller opprettholde en tilfredsstillende bosituasjon på egen hånd. Lav inntekt er en av utfordringene som gjør at noen trenger hjelp til å skaffe eller beholde bolig. Behov for tilrettelegging for en funksjonshindring omfattes også av lovens begrep, i den grad dette betyr at det trengs hjelp med å skaffe eller bygge om en bolig.

Bolig omtales ofte som den fjerde velferdspilaren, fordi en stabil bosituasjon er en viktig forutsetning for helse, utdanning og arbeid.

Hovedmålet for det boligsosiale arbeidet i kommunen er å skaffe egnede boliger i gode bomiljø for vanskeligstilte husstander, og å gi tjenester som kan hjelpe vanskeligstilte til å mestre boforholdet og beholde boligen. Kommunen jobber målrettet både operativt og strategisk på det boligsosiale feltet, og ny lov bygger opp under vårt arbeid.

Samtidig er koblingen til planstrategien og kommuneplanen et nytt krav fra nasjonale myndigheter, og det er tydelig at boligsosiale hensyn skal inn i alle faser av planleggingen. I ny lov er det gitt en overgangsbestemmelse: kravene til en oversikt over behovet for ordinære og tilpassede boliger for vanskeligstilte som grunnlag for planstrategien skal være oppfylt senest 1. juli 2027.

Tilstrekkelig boligbygging

I 2021 ble plan- og bygningsloven revidert, og i loven ble det lagt til et krav om at kommunen skal legge til rette for «tilstrekkelig boligbygging», se plan- og bygningsloven § 3-1. Bakgrunnen for tilføysen i loven om at kommunen skal ta hensyn til «tilstrekkelig boligbygging», er at dette er en viktig samfunnsoppgave. Det er viktig å legge til rette for enklere, raskere og rimeligere boligbygging spesielt i byer og bynære strøk. I en planprosess må kommunen vurdere hensynet til tilstrekkelig boligbygging på lik linje med de andre bestemmelsene i lovens plandel. På lang sikt er boligbygging og boligforsyning viktige virkemiddel for å holde boligprisene på nivå med den generelle prisutviklingen, samtidig som pris også påvirker hvor mange som har behov for hjelp til å skaffe seg en egnet bolig.

Plan- og bygningslovens bestemmelse om tilstrekkelig boligbygging blir et viktig koblingspunkt mellom kommunens ansvar på det boligsosiale feltet og kommunen som planmyndighet.

Det er viktig at kommunen legger til rette for at boligtilbudet utvikler seg i samsvar med etterspørsel og behov for at prisene skal fortsette å ligge på et sunt nivå. Asplan Viak har på vegne av Kommunal- og distriktsdepartementet utarbeidet rapporten Analyse av begrepet «tilstrekkelig boligbygging» (2023).

Rapporten peker på at det å legge til rette for tilstrekkelig boligbygging ikke bare er avgrenset til arealplanlegging, men at oppgavens bredde krever forankring i hele det kommunale plansystemet fra samfunnsdelen til økonomiske prioriteringer i handlings- og økonomiplanen. Kommunal boligpolitikk bør se hele boligfeltet i sammenheng, fra boliger for vanskeligstilte til det ordinære boligmarkedet.

FNs bærekraftsmål

I vår forståelse av bærekraft legger vi: Den lokale kraften som ligger i mennesker, miljø og økonomi, og som gir oss mulighet til å vokse i balanse med natur- og ressursgrunnlag.

Bærekraftsmålene skal hjelpe oss til å løfte blikket, styre i riktig retning og utvikle gode løsninger lokalt som også bidrar globalt. Lokal handling er avgjørende for å nå de globale målene. FNs bærekraftsmål er verdens felles arbeidsplan for å utrydde fattigdom, bekjempe ulikhet og stoppe klimaendringene innen 2030.

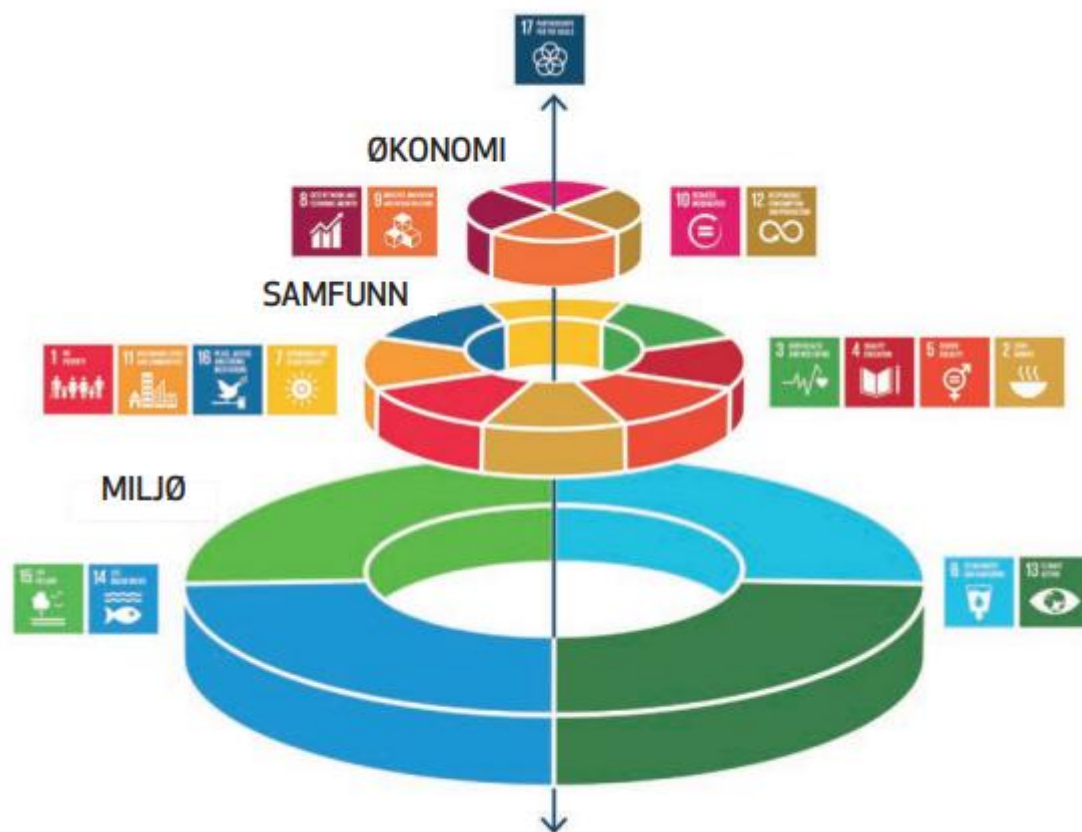
Bærekraftig utvikling inndeles i tre dimensjoner: miljø, sosiale forhold og økonomi. Tverrfaglighet og samarbeid er en forutsetning for å lykkes med de tre dimensjonene.

Bærekraftig utvikling handler om å ta vare på behovene til mennesker som lever i dag, og i fremtiden, uten å ødelegge mulighetene for kommende generasjoner.

Folkehelsearbeid har mye til felles med den sosiale dimensjonen i FNs bærekraftsmål. Både sosial bærekraft og folkehelse handler om å fremme en samfunnsutvikling som:

- Setter menneskelige behov i sentrum
- Gir sosial rettferdighet og like livssjanser for alle
- Legger til rette for at mennesker som bor i lokalsamfunnet, kan påvirke forhold i nærmiljøet og ellers i kommunen
- Legger til rette for deltakelse og samarbeid

Forståelsen av bærekraft er individuell. Det er av betydning at vi i fellesskap forenkler og oversetter budskapet, slik at målsettingene eies av oss som samfunn. Da vil også vår gjennomføringsevne kunne bli sterkere. Bærekraft handler om handlinger som bidrar inn i noe som er større enn oss selv. Det å skape et fellesskap for at alle skal med for å løse våre utfordringer, er sterk samfunnsbygging, og vil i neste omgang bidra positivt til hittersamfunnets robusthet. Det er det vi faktisk gjør som er av betydning for oppnåelsen av bærekraft i ordets rette forstand.

Kilde: FN.no

Det er fortsatt en vei igjen å gå i å bygge kommunens målsettinger og satsningsområder på FNs bærekraftsmål og fullt ut operasjonalisere mål og delmål ut i kommunens virksomheter. En videre og mer grunnleggende operasjonalisering av bærekraftsmålen er imidlertid vanskelig gjennomførbar uten en helhetlig revisjon av kommuneplanens samfunnsdel.

Befolkningsutvikling

Befolkningsvekst er sentralt i kommunenes rammetilskudd fra staten. Befolkningsvekst driver også samfunnsutviklingen i ønsket retning på en rekke måter, blant annet gjennom lokal tilgang på arbeidskraft til næringslivet. Folkeveksten de siste planperiodene har vært stabil. De siste to årene har innvandring (bosetting av flyktninger) økt. Dette er en ressurs for kommunen, men bærer også med seg utfordringer, og aktualiserer behovet for koordinert arbeid med inkludering.

Den større samfunnsutviklingen, inkludert kommunens attraktivitet som arbeidsplass og bosted er viktig for tilflytting og folkeveksten. Den varslede aldringstendensen i befolkningen vedvarer: Tilvekst i yngre aldersgrupper vil bremse, og antall innbyggere 80 år eller eldre vil dobles. Analysene gjort viser at hvor kommunen har befolkningsvekst, og om de eldre selv kan flytte inn i egnede boliger, spiller en større rolle for kommuneøkonomien enn hvor mange innbyggere vi har. Dette tydeliggjør viktigheten av en tydelig arealstrategi. Folkehelsearbeidet er også avgjørende for å forebygge at aldringen gir kostnadsdrivende utfordringer.

En revisjon av samfunnsdelen kan gjøre strategiske valg for å gjøre kommunen rustet til muligheter og utfordringer knytte til disse temaene, samt en vurdering av om langsiktig arealstrategi underbygger de framtidige behov for befolkningsvekst og best mulig ivaretagelse av kommunens innbyggere. Kunnskap i fra oversiktsdokument for folkehelse skal ligge til grunn for prioriteringer i alle virksomhetsområder som behandles i samfunnsdel.

Klimarisiko og klimatilpasning

Alle sektorer og samfunnsområder er berørt av klimaendringene, eller vil bli det. Konsekvensene treffer både direkte og indirekte og virker på tvers av sektorer, næringer og landegrenser. Ulike aktører, sektorer og samfunnsområder berøres på forskjellig måte, i ulik grad og til ulik tid. (Meld.St. 26 (2022-2023) «Klima i endring – sammen for et klimarobust samfunn»)

Klimaet er i endring. Klimaendringene har konsekvenser for naturen og for hele samfunnet, og klimaendringenes alvor og omfang tilsier at vi må tilpasse oss et endret klima. Endringer i klima, uavhengig av scenarioer som legges til grunn, gir nye og endrede rammer for samfunnsutvikling og politiske prioriteringer. Det er derfor behov for å tydeliggjøre klimarisiko og tilpasning som premiss for kommunal planlegging fremover. Endringer i klima berører en rekke samfunnsområder i kommunen, som samfunnssikkerhet, byutvikling, forvaltning av kritisk infrastruktur, tjenestestruktur, bærekraft og næringsutvikling.

Meld. St. 26 (2022–2023) Klima i endring - sammen for et klimarobust samfunn er tydelig på at kommunene har en nøkkelrolle i det forebyggende arbeidet ved å innlemme klimatilpasning og klimarisiko i alle kommunes planer, prosesser og oppgaver. I arbeidet og analysearbeidet i kommuneplanens arealdel ble det identifisert hovedtema identifisert for klimarisiko og klimatilpasning.

Disse temaene må i neste omgang spesifiseres i forbindelse med forebyggende arbeid for Lødingen.

Samfunnssikkerhet og beredskap

Verden og Norge står overfor et alvorlig og usikkert utfordringsbilde. Rivalisering mellom stormakter og natur- og klimautfordringer er eksistensielle trusler, som sammen med teknologiutvikling og demografiske utfordringer påvirker samfunnssikkerheten og stiller betydelige krav til vår beredskap fremover (NOU 2023:17 «Nå er det alvor»).

Lødingen kommune står overfor store samfunnsutfordringer som flere eldre og færre yrkesaktive, forskjeller i levekår og utenforskap. Det globale utfordringsbildet og de lokale samfunnsutfordringene påvirker og forsterker hverandre og vil i tillegg kunne påvirke andre samfunnsforhold som økende sosial ulikhet, migrasjon og et endret kriminalitetsbilde.

Samfunnssikkerhet handler om evnen til å opprettholde viktige samfunnsfunksjoner. Dette innebærer å forhindre uønskede hendelser, forberede seg på at hendelser kan skje, håndtere kriser som inntreffer, og lære av erfaringer.

Hendelser og kriser kan være utløst av naturen, tekniske eller menneskelige feil eller tilsiktede handlinger. Arbeidet med samfunnssikkerhet inkluderer mange private og offentlige aktører, i ulike sektorer og på ulike samfunnsnivå.

Å bygge sterke sivilsamfunn, sterke lokale nettverk og å fremme dialog er i utvidet forstand en del av arbeidet med samfunnssikkerhet og beredskap.

Et samfunn med stor grad av åpenhet og et høyt tillitsnivå styrker forutsetningene våre til å håndtere kriser. Et trygt og sikkert samfunn er noe mer enn et samfunn hvor kritiske infrastrukturer og samfunnsfunksjoner har høy pålitelighet.

Samfunnet har ulike iboende egenskaper som kan være en kilde til samfunnsmessig motstandskraft. Materielle forhold, velferdssystemer og små sosioøkonomiske forskjeller spiller en åpenbar rolle for denne motstandskraften. Samtidig vil også forhold som sosial integrasjon, utenforskap og tillit spille en rolle for hvordan et samfunn kan sikre en sunn og ønsket samfunnsutvikling og beskyttelse mot kriser, tilpasning til de krisene som inntreffer og læring av kriser. Samfunnssikkerhet handler om mer enn å forebygge uønskede hendelser og situasjoner.

Det trenger ikke å være enkelthendelser som truer samfunnssikkerheten, det kan være tilstander i samfunnet, hvor enkelthendelser bare er indikasjoner på at samfunnet er sårbart. Det handler med andre ord også om å utvikle et samfunn der forutsetningene for at uønskede situasjoner kan få utvikle seg, blir redusert. Dette betyr at forebygging skjer lenge før noe blir et samfunnssikkerhetsproblem, og motstandsdyktighet bygges lenge før noen kaller det samfunnssikkerhet.

Dagens utfordringsbilde gjør den langsiktige forebyggingen gjennom arbeidet med samfunnssikkerhet enda viktigere. Bredden i utfordringsbildet og strammere økonomiske rammer kan bety at det i økende grad fremover kan bli nødvendig å prioritere mellom bestemte risiko og trusler, og hvilke hensyn som skal veie tyngst. En viktig forutsetning for arbeidet med samfunnssikkerhet er at vi tror på at risiko er noe vi kan påvirke og «styre». Når vi vet mer om hvordan valgene våre påvirker risiko, er vi i bedre stand til å foreta de gode valgene og gjøre prioriteringer.

Ny boligsosial lov og krav om tilstrekkelig boligbygging

Ny boligsosial lov stiller krav til at overordnede mål og strategier for det boligsosiale arbeidet skal fastsettes i kommuneplanen. Kommunedirektøren anbefaler at mål og strategier i kommuneplanens samfunnsdel revideres for å samsvare med kravene. Samtidig har det kommet en tilføyelse i plan- og bygningsloven om at kommunen skal legge til rette for tilstrekkelig boligbygging. Bolig er et viktig velferdsgode, og det er et overordnet mål i boligpolitikken at alle skal bo trygt og godt. Samtidig er bolig et velferdsgode som i all hovedsak forvaltes og fordeles i et privat marked.

Over tid har utbyggingspolitikken og den boligsosiale politikken skilt lag, og mulighetene for å få en trygg og god bolig er avhengig av ressursene hver enkelt har til å handle i det private boligmarkedet. Viktige elementer i en sosialt bærekraftig byutvikling, er et velfungerende boligmarked, hvor husholdningene i stor grad kan velge hvor de ønsker å bosette seg, og som har et tilstrekkelig utvalg av mangfoldige og overkommelig prisede boliger innenfor alle boligtypologier.

Boligpolitikk er også helt sentralt for å kunne løse utfordringer med en aldrende befolkning med et større behov for kommunale tjenester. Det er et mål at flere eldre skal klare seg best mulig i egen bolig, og det er viktig at boligpolitikken legger til rette for tilstrekkelig antall boliger for alle livsfaser i varierte og trygge bomiljø. Samtidig er det viktig at boligene er priset slik at det er mulig for den enkelte å velge en bolig tilpasset behov og livsfase.

Kommunedirektøren vurderer at boligpolitikk er et bredt tema som krever forankring i hele det kommunale plansystemet, i tillegg er det et behov for å samle og utdype kommunens strategier på boligfeltet. Livsmestringssamfunnet Lødingen sin vekst i fremtida må være fundert på en balanse mellom sosial-, økonomisk og miljømessig bærekraft. I dette er målsetningene om økt årlig befolkningsvekst, flere næringsetableringer og rett kompetanse til næringer og kommunale tjenester sentrale.

Det å ha nok menneskelig ressurs for å sikre god drift av samfunnet vårt er et felles oppdrag både for det offentlige og privat næringsliv. Dette er ikke en særskilt situasjon for Lødingen, men en diskusjon vi i økende grad må forholde oss til også som nasjon i årene fremover. Samtidig som behovet for arbeidskraft er økende, har vi høy grad av utenforskap i Lødingen. Dette inkluderer svært mange unge i arbeidsdyktig alder.

Slik er denne gruppen en stor arbeidskraftreserve. Det er av stor betydning å arbeide for å bli et samfunn hvor alle kan bruke sine ressurser inn i vår felles verdiskaping. Dette vil i neste omgang bedre livskvaliteten for den enkelte og kvaliteten på tjenester og tilbud i hittersamfunnet, og er et helsefremmende arbeid som må ha sterkt fokus i årene som kommer. Et strategisk arbeid med hovedoverskrift Livsmestringssamfunnet blir derfor en av de viktigste arbeidene for Lødingen i planperioden 2024-2028. Dette arbeidet er et tverrfaglig samfunnsprosjekt som inkluderer organisasjonen Lødingen kommune i samarbeid med aktørene i samfunnet vårt.

Er det behov for å endre kommuneplanens samfunnsdel?

Kommuneplanens samfunnsdel ble vedtatt i 2010. Planen har liten aktualitet og fleksibilitet til å fungere optimalt mht utvikling. Det er derimot av betydning at man får gjennomført en samlende samfunnsplanprosess for Lødingen.

Det har skjedd mye i verden, Norge og Lødingen siden 2010 når samfunnsdelen ble vedtatt. De siste årene har bydd på en rekke kriser. Vi ser mer av virkningene av klimaendringene, krigen i Ukraina og ny sikkerhetspolitisk situasjon i Europa som har ført til en strøm av flyktninger og også en global pandemi og dens ettervirkninger. Samtidig står vi i startfasen av store endringer i befolkningen vår med stadig flere eldre uten at vi blir flere i yrkesaktiv alder. I tillegg er økonomien preget av prisvekst, kommunen forventer redusert økonomisk handlingsrom og forskjellene mellom rike og fattige øker.

Natur og klimakrisen gjør at vi må tenke nytt om arealforvaltning. Vi skal oppnå en grønn omstilling av næringslivet og samtidig skal vi sikre gode, inkluderende nabolag. Erkjennelsen av at vi har store oppgaver foran oss helt sentralt for at vi skal klare å tilpasse oss de utfordringene som venter. Vi er langt fremme og har store forventninger til årene fremover.

Kommunedirektøren vurderer at det er viktig å justere mål og strategier for å møte de utfordringene vi står overfor, og anbefaler at mål og strategier i kommuneplanens samfunnsdel justeres i tråd med utfordringsbildet

Er det behov for å endre kommuneplanens arealdel?

Kommuneplanens arealdel ble egengodkjent og vedtatt av Lødingen kommunestyre i 2021. Målet med kommuneplanens arealdel er å legge til rette for en arealforvaltning som bygger opp under samfunnsplanens tydelige attraktivitetsmål. Planen gir tydelige rammer for de som vil bygge og er et verktøy for god

og effektiv saksbehandling i plan- og byggesaker. Planen gir forutsigbarhet i arealforvaltningen for næringsliv og innbyggerne, og skal bidra til å underbygge kommunens mål om attraktivitet. Kommuneplanens arealdel viser hovedtrekkene i arealdisponeringen for Lødingen kommune og hvordan vi som kommune forvalter balansen mellom bruk og vern. Planen viser hvor det skal være boliger, fritidsboliger, næringsareal og areal til landbruk, natur eller friluftsliv. Kommuneplanens arealdel omfatter også Lødingen kommune sitt sjøareal. Her fordeles formål til bruk og vern slik som på land. **Arealplanen bør vurderes om det er behov for en revidering på bakgrunn av økt behov for areal til næring og boliger.**

Kommuneplanens arealdel konkretiserer FNs bærekraftsmål som del av målbildet og ambisjonsnivå for Lødingen. Kommunedirektøren ser grunn til å revidere kommuneplanens arealdel da vilkår for utvikling har endret seg.

Kommunens planverk

Gjeldende planer

Dette er planer som gjelder i Lødingen kommune og som ligger til grunn for kommunes virksomhet.

Eldre planer som ikke er med i denne oversikten, fases ut og er ikke lenger gjeldende.

Hensikten er en fullstendig og oppdatert oversikt over planverket for å kunne gjøre vurderinger av om enkelte planer bør oppheves, revideres eller eventuelt innlemmes i annet planverk. Planlegging skal være rasjonell og kommunens planverk skal være relevant og oppdatert.

Reguleringsplaner er i hovedsak private og gjelder så sant de ikke er vedtatt utfaset og nevnt spesifikt i kommuneplanens arealdel. Dette kan være et tema som inngår i en såkalt planvask på et senere tidspunkt. Detaljreguleringsplaner er hovedsak ikke med i oversikten.

Plantype	Plannavn	Vedtatt
Kommuneplanens samfunnsdel	Kommuneplanens samfunnsdel	01.01.2010
Kommunedelplan	Boligpolitisk handlingsplan	
Kommunedelplan	Boligsosial handlingsplan	14.10.2004
Kommunedelplan	Energi- og Klimaplan/ENØK	17.06.2010
Kommunedelplan	Strategisk næringsplan	01.02.1995
	Plan Lødingen Friluft (Turkart)	
Kommunedelplan	Fysisk aktivitet og naturopplevelser (Kart)	10.01.2002
Kommunedelplan	Plan for fysisk aktivitet, idrett og folkehelse.	
Kommunedelplan	Trafikksikkerhetsplan	20.01.2000
Kommunedelplan	Oppvekst	
Kommunedelplan	Havneplan	12.06.1995
Handlings og virksomhetsplaner	Organisasjonsplan for administrativ organisering	19.12.2002
Handlings og virksomhetsplaner	Politivedtekter for Lødingen kommune	
Beredskapsplan	Arbeidskonflikt/Streik	
Beredskapsplan	Beredskapsplan for rasjonering av oljeprodukter	
Beredskapsplan	Evakueringsplan	
Beredskapsplan	Kommunens oversikt over risikobildet (ROS) og beredskap.	
Beredskapsplan	Overordnet beredskapsplan	
Beredskapsplan	Plan for kommunal kriseledelse	
Krigsberedskapsplan	Beredskapsplan for rasjonering av matvarer	
Krigsberedskapsplan	Informasjonsplan	
Krigsberedskapsplan	Krigsutflytting fra Lødingen	
Beredskapsplan	Katastrofeplan	
Beredskapsplan	Plan for helsemessig og sosial beredskap	14.10.2004
Handlings og virksomhetsplaner	Helse- og omsorgsplan	

Handlings og virksomhetsplaner	Pleie- og omsorg	04.05.2006
Handlings og virksomhetsplaner	Pleie- og omsorgsplan	20.06.2006
Handlings og virksomhetsplaner	Psykiatritjenester	03.05.2007
Handlings og virksomhetsplaner	Psykisk helsevern	23.01.1997
Handlings og virksomhetsplaner	Tjenester til mennesker med psykiske lidelser	
Beredskapsplan	Smittevernplan	
Krigsberedskapsplan	Helseberedskapsplan	
Krigsberedskapsplan	Beredskapsplan for teknisk etat.	
Handlings og virksomhetsplaner	Hovedplan – oppgradering og renovering veger	
Handlings og virksomhetsplaner	Plan for gatebelysning	
Handlings og virksomhetsplaner	Vedlikeholdsprogram for kommunale bygg	
Beredskapsplan	Beredskapsplan for brann- og redningsvesen	
Handlings og virksomhetsplaner	Kommunale målsettinger for hjorteviltforvaltningen	
Handlings og virksomhetsplaner	Hovedplan avløp	
Handlings og virksomhetsplaner	Hovedplan vann 2015 - 2020	18.06.2015
Beredskapsplan	Beredskapsplan for avløp	
Beredskapsplan	Beredskapsplan for vannforsyning	
Handlings og virksomhetsplaner	Arkivplan	
Handlings og virksomhetsplaner	Barnehage/Skoleplaner	
Krigsberedskapsplan	Beredskapsplan for skole og barnehager	
Handlings og virksomhetsplaner	Ruspolitisk plan	
Handlings og virksomhetsplaner	Avfallsplan for Lødingen havn	07.09.2004
Handlings og virksomhetsplaner	Avgiftsregulativ for Lødingen havnedistrikt	01.01.2012
Handlings og virksomhetsplaner	"Oppbygging av mennesker og hus"	15.05.2007

Under følger oversikt over planer som er iverksatt i inneværende kommunestyreperiode, samt hvilke planer som skal iverksettes i samme periode.

Plantype	Plannavn	Vedtatt	Planperiode	Status	Lovpålagt	Ansvar for utarbeiding	Kommentar
Kommuneplanens samfunnsdel	Kommuneplanens samfunnsdel	01.01.2010	2009-2021	Må revideres	Ja	Kommunaldirektør	Lovbestemt etter plan- og bygningsloven § 11-1
Kommuneplanens arealdel	Kommuneplanens arealdel	16.12.2021	2021-2031	Bør revideres	Ja	Plan og samfunn	Større korrigeringer må gjøres
Kommunedelplan	Helse – og omsorgsplan			Oppstart 2026		Helse og omsorg	
Temaplan	Integrering – og mangfold			Oppstart 2026		NAV	
Temaplan	Forebyggende plan for barn og unge		2023-2026	Tiltaksdel rulleres		Oppvekst	
Kommunedelplan	Oppvekst	2023	2023-2033	Rullering		Oppvekst	Skal revideres/rulleres hvert 4 år
Temaplan	Trafikksikkerhetsplan	27.10.2021	2021-2025	Under rullering		Teknisk drift	Krav om plan for å få statlige tilskudd: Utløser midler til tiltak for trafikksikring.
Kommunedelplan med handlingsplan	Energi- og Klimaplan	17.06.2010	2010-2020	Må revideres		Kommunedirektør	
Kommunedelplan med handlingsplan	Plan for fysisk aktivitet, idrett og folkehelse	12.12.2013	2014-2018	Revideres		Kultur	Krav om plan for å få statlige tilskudd: Grunnlag for utdeling av spillemidler. Handlingsdelen rulleres årlig.

Kommunedelplan	Strategisk næringsplan	01.02.1995	-	Må revideres		Næring	Handlingsplan vedtatt i næringsstyret 04.05.2017.
Handlingsplan	Hovedplan avløp	19.03.1998	-	Må revideres/rulleres		Teknisk drift	Blir etter hvert erstattet av ny hovedplan for vann og avløp.
Temaplan	Kulturmiljøplan			Oppstart 2025		Oppvekst	
Handlingsplan	Hovedplan vann 2015 - 2020	18.06.2015	2015-2020	Rullering må vurderes		Teknisk drift	Blir etter hvert erstattet av ny hovedplan for vann og avløp. EU direktiv (vanndirektivet) om forvaltningsplan.

Handlingsplan	Ruspolitisk plan		2009-2013	Skal revideres		Helse og omsorg	
Handlingsplan	Boligsosial handlingsplan	14.10.2004	2005-2008	Revidering pågår		Plan og samfunn	Blir erstattet av Boligsosialplan.
Handlingsplan	Vedlikeholdsplan kommunale bygg	20.06.2019	-	Årlig rullering ved behov		Teknisk	
Handlingsplan	Arkivplan	15.01.2019	2016-	Rullering ved behov	Ja	Stab og støtte	Arkivloven
Handlingsplan	Avfallsplan for Lødingen havn	07.09.2004	-	Revideres ved behov	Ja	Lødingen Havn KF	Forurensningsforskriften

Fag/temaplan	Alkoholpolitiske retningslinjer	2024	2024-2027		Ja	Plan og samfunn	Lovbestemt etter Alkoholloven § 1-7d
Handlingsplan	Virksomhetsplan for fysioterapitjenesten	15.01.2019	2019-2020	Revideres 2026		Fysioterapitjenesten	
Handlingsplan	Lødingen kommune, Helse og omsorg, Veileder for avdelingsledere – Kompetanseheving til og med 10.sept - 2020		Frem til 10.09.2020			Helse og omsorg	Utgår. Ny kompetanseplan for hele Lødingen kommunen?
Økonomiplan	Økonomiplan drift og investering	2024	2025 -2028	Årlig rullering	Ja	Kommunedirektør	Lovbestemt etter Kommuneloven § 14-3 og Plan- og bygningsloven § 11-1
	Beredskapsplan		2025 - 2029	Årlig rullering	Ja	Kommunedirektør	
Kommuneplanens arealdel	Kystsoneplan for Vesterålen og Lødingen	2023	2023-2030			Plan – og samfunn	

